

JAARPLAN 2011

KENNISPLATFORM ELEKTROMAGNETISCHE VELDEN EN GEZONDHEID

ONTVANGEN EN ZENDEN

Een beschrijving van de maatschappelijke rol,
de belangrijkste processen en de begroting

Kennisplatform

ElektroMagnetische Velden

RIVM | TNO | KEMA
AGENTSCHAP TELECOM | DE GGD'EN
ZONMW

JAARPLAN 2011

KENNISPLATFORM

ELEKTROMAGNETISCHE VELDEN EN GEZONDHEID

ONTVANGEN EN ZENDEN

Een beschrijving van de maatschappelijke rol,
de belangrijkste processen en de begroting

INHOUDSOPGAVE

5

HET KENNISPLATFORM EMV IN 2011	5
Speerpunten: Ontvangen en zenden	7
ACTIVITEITEN KENNISPLATFORM	9
Prioriteiten Kennisplatform EMV 2011	10
Overige onderwerpen en activiteiten	13
Belangwekkende onderzoeken	13
Ontwikkelingen in de maatschappij	14
Klankbordgroep EMV	15
SAMENWERKEN, INTERPRETEREN, VERWOORDEN:	
HET KENNISPLATFORM, DE ORGANISATIE EN HET WERK	17
Het Wetenschapforum	17
Het Communicatieforum	19
Bestuursactiviteiten	20
Het platformbureau	21
De samenwerking met de Gezondheidsraad	22
Werkzaamheden	22
ACTIVITEITKALENDER	25
BEGROTE FINANCIËLE DEKKING JAARPLAN 2011	27
De Basisregeling Deelnemers	28
Activiteiten in reactie op maatschappelijke signalen	28
Realisatie	29
Financiële bijdrage Ministerie van Infrastructuur en Milieu	29

HET KENNISPLATFORM EMV

7

IN 2011

De afgelopen jaren heeft het Kennisplatform laten zien hoe belangrijk heldere en begrijpelijke uitleg van wetenschappelijke kennis is voor het maatschappelijk debat over elektromagnetische velden (EMV). Ook voor 2011 zien wij dat burgers en professionals behoefte hebben aan onafhankelijke, deskundige en heldere berichtgeving over gezondheidseffecten van EMV. Het is daarom goed dat de Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu, in overeenstemming met de Minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie en de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid besloten heeft om het Kennisplatform EMV te verlengen tot 31 december 2014.

Dat het Kennisplatform zich de komende vier jaar, weliswaar met een lager budget, mag blijven inzetten voor dit werk is dan ook een grote beloning en een blijk van waardering voor het Kennisplatform.

EMV zijn niet meer weg te denken uit onze maatschappij. Deze zijn gekoppeld aan toepassingen die de ruggengraat vormen van onze economie: elektriciteitsvoorziening en draadloze communicatie. Informatie verzenden door de lucht is alleen mogelijk door gebruik te maken

van elektromagnetische velden, of het nu gaat om mobiele telefoons, radio of televisie. Daarnaast ontstaan EMV ook bij onze energievoorziening (bijvoorbeeld hoogspanningslijnen).

Elektromagnetische velden worden ook wel straling genoemd. Regelmatig leidt dit onderwerp tot discussie in de maatschappij. De vraag die daarbij centraal staat is: zijn deze velden schadelijk voor onze gezondheid?

Al sinds ongeveer 1950 proberen wetenschappers een antwoord te vinden op deze vraag. Zijn er gezondheidseffecten en zo ja, wanneer treden die dan op? Hoewel er in de loop der jaren al veel kennis beschikbaar is gekomen, wordt er nog wekelijks gepubliceerd over nieuwe onderzoeken. De techniek ontwikkelt zich voortdurend en in snel tempo.

Echter, meer wetenschappelijke onderzoeken brengen helaas niet altijd meer duidelijkheid voor de maatschappij. Sommige resultaten spreken elkaar tegen. Andere publicaties zijn zo moeilijk geschreven dat ze niet te begrijpen zijn. En soms wordt getwijfeld aan de kwaliteit van een onderzoek. Een probleem daarbij is dat de achtergronden van elektromagnetische velden en de interpretatie van de resultaten van wetenschappelijk onderzoek complex zijn.

In het Kennisplatform werken het RIVM, TNO, KEMA, de GGD'en, Agentschap Telecom en ZonMw samen om de achterliggende vragen te bespreken en te beantwoorden. Het Kennisplatform EMV probeert eraan bij te dragen dat er meer helderheid komt in de stand van de wetenschap en de betekenis van verschillende onderzoeken. Wanneer daarover verschillend wordt gedacht zullen we dat in onze kennisberichten nadrukkelijk vermelden. Het beoogde resultaat is een duidelijke tekst waar de belangrijkste maatschappelijke invalshoeken duidelijk worden beschreven, de beschikbare kennis en belangrijke

onzekerheden goed worden samengevat en duidelijk wordt gemaakt welke handelingsperspectieven er zijn. Het is in dat licht ook belangrijk dat de rol van de Klankbordgroep EMV een volwaardige plek heeft gekregen. In de Klankbordgroep EMV bespreken belangenorganisaties gezamenlijk hun vragen, zorgen en visie. Hier wordt besproken welke onderwerpen hen bezighouden en welke onderwerpen specifiek aandacht behoeven van het Kennisplatform. De Klankbordgroep wordt in staat gesteld te reageren op concept-kennisberichten en suggesties te doen waar en waarom men denkt dat het anders moet.

De lagere begroting heeft uiteraard zijn uitwerking op het jaarplan van het Kennisplatform. Er kunnen minder activiteiten uitgevoerd worden, waardoor er keuzes gemaakt moeten worden.

Speerpunten 2011: Ontvangen en zenden

Het komende jaar staat in het teken van dialoog en andere vormen van communicatie met de maatschappij naar aanleiding van bestaande kennisberichten en nieuwe ontwikkelingen. Dialoog over bijvoorbeeld hoe we de verschillende interpretaties en visies die worden geconstateerd zo goed mogelijk kunnen beschrijven. Maar ook over de inhoud zelf zal worden gesproken, wat kan leiden tot vervolactiviteiten zoals over het onderwerp elektrogevoeligheid.

Andere onderwerpen waarover gesproken zal worden zijn 'Kinderen en EMV', 'Werknemers en EMV' en 'Mobiele communicatie en Gezondheid'.

Door gerichte communicatie over de kennisberichten krijgen de berichten betekenis voor professionals en burgers. Heldere informatie, gebaseerd op beschikbare wetenschappelijk kennis, kan mensen helpen zelf conclusies te trekken en handelingsperspectieven te vinden. Het informeren daarover verloopt bijvoorbeeld via de loketten waar mensen informatie of hulp zoeken: huisartsen, GGD'en, het Antennebureau of andere eerstelijnsorganisaties. Om dat te bereiken zal het Kennisplat-

form de komende jaren nadrukkelijk aandacht besteden aan het informeren en trainen van deze organisaties en het beschikbaar stellen van communicatiemiddelen.

Het Kennisplatform EMV zal het komende jaar wederom graag werken aan het snel en helder beantwoorden van de vragen van burgers, artsen, werknemers, werkgevers en bestuurders.

Wij zullen daarbij goed luisteren om signalen te ontvangen, maar ook actief de beschikbare kennis zenden om deze zo te delen met de maatschappij.

mr. dr. A.G.J.M. Rombouts

Voorzitter Kennisplatform Elektromagnetische Velden
en Gezondheid

ACTIVITEITEN

KENNISPLATFORM

In het Kennisplatform werken experts en bestuurders van de volgende instellingen op verzoek van de staatssecretaris van het Ministerie van Infrastructuur en Milieu samen: RIVM, KEMA, TNO, Agentschap Telecom, de GGD'en en ZonMw. Het Kennisplatform wil voor mensen met vragen over EMV en gezondheid de schakel zijn tussen Maatschappij en Wetenschap.

Om de aanwezige kennis van de deelnemers te bundelen schrijft het Kennisplatform kennisberichten. Deze worden ter beschikking gesteld aan professionals die vragen beantwoorden over EMV. In de Kennisberichten wordt niet alleen kennis ontsloten, maar is nadrukkelijk ruimte voor de maatschappelijke impact van het onderwerp. Dit helpt professionals de context van de vragen te duiden.

Professionals met specifieke vragen kunnen deze direct stellen aan deelnemende Kennisplatform organisaties. Andersom kunnen klanten van de deelnemende organisaties directer doorverwezen worden, waardoor er minder sprake is van het 'kastje naar de muur' effect.

Door de brede duiding van de onderwerpen wordt iedereen in de maatschappij in staat gesteld zich te voorzien van betrouwbare, feitelijke informatie. Dit helpt professionals in de uitvoering van hun werk, burgers bij het zoeken van antwoorden op hun vragen en de overheden in het ontwikkelen van beleid.

Hieronder vindt u een overzicht van de activiteiten voor 2011:

- Prioriteiten;
- Overige onderwerpen;
- Belangwekkende onderzoeken;
- Ontwikkelingen in de maatschappij;
- Klankbordgroep EMV.

Prioriteiten Kennisplatform EMV 2011

De vaststelling van de prioriteiten is gebaseerd op enerzijds de vragen en signalen die de maatschappelijke organisaties tijdens de Klankbordgroep EMV hebben ingebracht en anderzijds de praktijkervaringen van de deelnemers aan het Kennisplatform. De vastgestelde prioriteiten worden gemeld aan het Ministerie van Infrastructuur en Milieu.

De komende periode zal in het teken staan van dialoog en communicatie over de volgende onderwerpen:

- Elektrogevoeligheid,
- Kinderen en elektromagnetische velden,
- Mobiele communicatie en gezondheid,
- Elektromagnetische velden op het werk.

Het betreft onderwerpen waaraan het Kennisplatform in 2011 opnieuw intensief aandacht zal besteden. In de voorafgaande jaren zijn daarover berichten geschreven die de komende periode zullen worden besproken. Daarbij zal er nadrukkelijk ook aandacht zijn voor eventuele verschillen in de maatschappelijke visies over het onderwerp en de mogelijke handelingsperspectieven.

Deze prioriteiten worden regelmatig geëvalueerd in het licht van de maatschappelijke signalen. De prioriteitstelling zal daartoe jaarlijks tenminste tweemaal door het bestuur worden besproken.

In de Klankbordgroep is bevestigd dat bovengenoemde onderwerpen

inderdaad prioriteit verdienen. De kennisberichten over deze onderwerpen worden eerst voorgelegd aan de Klankbordgroep en daarna uitgebracht. Het voorleggen gebeurt in principe schriftelijk. Hieronder worden de onderwerpen waarop de kennisberichten ingaan kort beschreven.

Elektrogevoeligheid

De gezondheidsklachten die sommige mensen ervaren in de buurt van bronnen van EMV kunnen de kwaliteit van hun dagelijks leven ongunstig beïnvloeden. Elektrogevoeligen zijn mensen die hun klachten toeschrijven aan elektromagnetische velden. Via wetenschappelijk onderzoek heeft men geprobeerd deze klachten te verklaren. Een sluitende verklaring heeft het onderzoek niet opgeleverd. Het onderzoek heeft geen duidelijke wetenschappelijke bevestiging geleverd dat deze gezondheidsklachten worden veroorzaakt door EMV. Echter het onderzoek levert ook onvoldoende bewijs dat de mensen de klachten ontwikkelen alleen omdat ze denken aan iets schadelijks te worden blootgesteld.

Het onderzoek laat zien dat een aantal mensen hun gezondheidsklachten onterecht toewijzen aan elektromagnetische velden. Echter het uitgevoerde onderzoek kent duidelijke beperkingen waardoor niet wordt uitgesloten dat bepaalde mensen daadwerkelijk gevoelig zijn voor elektromagnetische velden.

Het Kennisplatform heeft hierover een Kennisbericht opgesteld dat met maatschappelijke organisaties is besproken. Daarbij bleek dat de tekst op een aantal punten verder kon worden verduidelijkt.

Kinderen en elektromagnetische velden

Meer dan vroeger komen kinderen op jonge leeftijd in aanraking met allerlei EMV toepassingen. Gedacht wordt bijvoorbeeld aan de DECT babyfoon en de mobiele telefoon. Ouders willen weten wat dat met het kind doet. Maatschappelijke vragen die worden gesteld zijn: worden kinderen meer blootgesteld dan ouderen, zijn kinderen gevoeliger omdat zij in ontwikkeling zijn, willen we kinderen extra beschermen en wordt daarmee rekening gehouden?

Het Kennisplatform zal in 2011 een bericht uitbrengen over de stand van de wetenschap op dit gebied. Wat is daarover al onderzocht? Wat is er bekend? Door zoveel mogelijk helderheid te geven, kunnen ouders zelf beoordelen of zij het gebruik van elektrische apparaten verantwoord vinden en zelf bepalen of ze voorzorgsmaatregelen nemen.

Elektromagnetische velden op het werk

Een bijzondere groep vormen de mensen die tijdens hun werk worden blootgesteld aan sterke elektromagnetische velden. Denk aan medisch personeel dat een MRI-scanner bedient, mensen in elektrolysefabrieken, lassers of monteurs van zendinstallaties. Een belangrijke rol daarbij is weggelegd voor de werkgevers. De toenemende aandacht hiervoor blijkt ook uit het voorstel van de Europese Commissie om de richtlijn die ingaat op de bescherming van werknemers te wijzigen. Het Kennisplatform verwacht maatschappelijke discussies hierover, die tot meer vragen van werknemers en werkgevers zullen leiden. Een voorbeeld daarvan is: wat te doen als een werknemer teveel is blootgesteld? Organisaties waar werkgevers en werknemers met vragen over dit onderwerp aankloppen kunnen bij het Kennisplatform terecht voor pasklare informatie die hen kan helpen op deze vragen te antwoorden. Het Kennisplatform kan helpen bewuster om te gaan met de blootstelling aan EMV in arbeidssituaties.

Mobiele communicatie en gezondheid

In 2010 is een kennisbericht over mobiele communicatie, waarin ondermeer wordt ingegaan op GSM, UMTS en Gezondheid, opgesteld en voorgelegd aan de Klankbordgroep. Daar zijn reacties op ontvangen en de dialoog daarover zal worden aangegaan, waarbij ook aandacht besteed wordt aan de betekenis van de beoordeling door het Internationale Agentschap voor Onderzoek naar Kanker (International Agency for the Research on Cancer, IARC) van de Wereldgezondheidsorganisatie van radiofrequente elektromagnetische velden als mogelijk kankerverwekkend. Het Kennisplatform zal de wetenschappelijke ontwikkelingen op dit gebied in 2011 op de voet blijven volgen en over de ontwikkelingen berichten.

Overige onderwerpen en activiteiten

Hoogspanningslijnen

In 2011 wordt er in de Tweede Kamer uitgebreid aandacht besteed aan de ontwikkelingen rond hoogspanningsnetwerken. De verwachting is dat er daardoor in 2011 meer maatschappelijke vragen zullen worden gesteld over de eventuele relatie tussen hoogspanningslijnen en gezondheid.

Communicatie

Heldere informatie, gebaseerd op beschikbare wetenschappelijk kennis, kan mensen helpen zelf conclusies te trekken ten aanzien van de kennis en de beschikbare handelingsperspectieven. Het informeren daarover verloopt bijvoorbeeld via de loketten waar mensen informatie of hulp zoeken: huisartsen, GGD'en, het Antennebureau of andere eerstelijnsorganisaties. Om dat te bereiken zal het Kennisplatform de komende jaren nadrukkelijke aandacht besteden aan het informeren en trainen van deze organisaties en het beschikbaar stellen van communicatiemiddelen.

Belangwekkende onderzoeken

Publicaties van belangwekkende onderzoeken worden deskundig samengevat en toegelicht. Professionals van de deelnemende organisaties worden zo snel mogelijk op de hoogte gebracht van nieuwe belangwekkende onderzoeksresultaten, zodat zij de vragen die aan hen worden gesteld zorgvuldig kunnen beantwoorden. De interpretatie van complexe onderzoeken vergt soms meer tijd. Die tijd zal het platform dan ook nemen. De wetenschappelijke kwaliteit van de beoordelingen wordt daarbij geborgd door het Wetenschapsforum terwijl het Communicatieforum zorg draagt voor een begrijpelijke formulering.

Het Kennisplatform zorgt ervoor dat de aangesloten organisaties en hun medewerkers (bijvoorbeeld GGD medewerkers) voortdurend op de hoogte zijn van vragen of mogelijke zorgen uit de samenleving, waarbij het Kennisplatform heldere en wetenschappelijk onderbouwde antwoorden formuleert. Alle professionals kunnen daardoor voortdurend

beschikken over dezelfde laatste wetenschappelijke en maatschappelijke informatie. Professionals worden daardoor geholpen hun werk beter uit te voeren.

Het Kennisplatform zal via berichten expliciet aandacht besteden aan:

- publicaties die nieuwe inzichten geven over gezondheidseffecten van elektromagnetische velden;
- publicaties die bestaande inzichten bevestigen, maar opvallend goed zijn uitgevoerd;
- publicaties waarover in de media wordt bericht;
- publicaties waarover een deelnemer een bericht wenst.

In principe wordt daarbij eerst een eerste indruk opgesteld die desgewenst verder uitgewerkt wordt tot een uitgebreider bericht. Met behulp van deze combinatie van berichten worden professionals snel geïnformeerd en worden kennisberichten actueel gehouden.

De deelnemers kunnen publicaties aan de Algemeen Secretaris voordragen waarvan zij op basis van de maatschappelijke signalen oordelen dat die belangwekkend zijn. Niet-deelnemers kunnen publicaties waarvan zij menen dat deze expliciet aandacht verdienen onder de aandacht brengen van de deelnemers.

In het bijzonder wordt er aandacht besteed aan de onderzoeken die worden uitgevoerd in het kader van het onderzoeksprogramma elektromagnetische velden en gezondheid dat wordt beheerd door ZonMw. De komende tijd zal dit onderzoeksprogramma veel nieuwe kennis produceren. Onderzoekers worden bijvoorbeeld uitgenodigd om deel te nemen en bij te dragen aan de Klankbordgroepbijeenkomsten.

Ontwikkelingen in de maatschappij

Ook in 2011 zullen de bredere maatschappelijke, wetenschappelijke en technische ontwikkelingen worden gevolgd.

De komende jaren worden belangrijke ontwikkelingen verwacht. De aanpassing van de infrastructuur voor elektriciteitstransport vanwege de verduurzaming en toename aan elektriciteitsgebruik. Een verdere

toename van mobiele apparaten die intensief draadloos gegevens uitwisselen. Een verdere toename van de elektronica thuis en op het werk. Ook wordt de komende jaren de publicatie verwacht van de onderzoeksresultaten uit het ZonMw onderzoeksprogramma Elektromagnetische velden en Gezondheid.

Nieuwe technische en wetenschappelijke ontwikkelingen of maatschappelijke vragen over elektromagnetische velden en gezondheid die niet vallen binnen de eerder genoemde prioriteiten zullen nadrukkelijk worden gesignaleerd. Het Kennisplatform zal de belangrijkste daarmee samenhangende maatschappelijke en wetenschappelijke vragen in beeld brengen. Ministeries, Gezondheidsraad en ZonMw kunnen dan nagaan of en hoe zij bij de uitvoering van hun activiteiten rekening gaan houden met de gesignaleerde ontwikkeling.

Regelmatig worden via de deelnemende organisaties of via de Klankbordgroep EMV vragen gesteld aan het Kennisplatform. De vragen en zorgen gaan regelmatig gepaard met de vraag naar de mogelijkheden om met die zorgen om te gaan. Het Kennisplatform zal signaleren indien de ontwikkelingen wijzen op nieuwe maatschappelijke of wetenschappelijk vragen. Daarbij wordt bijvoorbeeld ook gedacht aan het inrichten van tijdelijke denkgroepen om het onderwerp verder uit te werken. Een voorbeeld van een dergelijke tijdelijke denkgroep is de Denkgroep Elektrogevoeligheid. In deze denkgroep is door de Kennisplatformdeelnemers in 2010 ondermeer met Klankbordgroep organisaties en wetenschappers onderzocht wat de behoefte en de mogelijkheden zijn voor verder onderzoek en hulp in relatie tot Elektrogevoeligheid.

Klankbordgroep EMV

Het Kennisplatform verwacht in 2011 twee bijeenkomsten van de Klankbordgroep EMV te organiseren. Daarbij wordt gesproken over zowel nieuwe technische en wetenschappelijke ontwikkelingen als maatschappelijke vragen en zorgen over elektromagnetische velden en gezondheid. De Klankbordgroep EMV zal nadrukkelijker dan in eerdere jaren gevraagd worden om te reageren op concept-kennis-

berichten over onderwerpen. Het Kennisplatform is verantwoordelijk voor de uiteindelijke tekst en het goed verwoorden van de mede door de Klankbordgroep ingebrachte visies.

Klankbordgroepeelnemers kunnen onderwerpen die zij willen agenderen voor een bijeenkomst melden tijdens de bijeenkomst of daarover contact opnemen met het bureau van het Kennisplatform. Bij het vaststellen van de agenda wordt overlegd met het secretariaat van de commissie van het onderzoeksprogramma elektromagnetische velden en gezondheid dat wordt beheerd door ZonMw.

Het kennisplatform betreft het verslag van de bijeenkomst van de Klankbordgroep EMV bij de vaststelling van de EMV aspecten en activiteiten die prioriteit krijgen. ZonMw zal het verslag waar mogelijk gebruiken als context voor de beslissingen over de onderzoeksvoorstellen. Verder wordt het verslag aan het Ministerie van Infrastructuur en Milieu en de Gezondheidsraad toegezonden die elk de bevindingen kunnen gebruiken bij het agenderen van de eigen activiteiten.

SAMENVATTEN,

INTERPRETEREN,

VERWOORDEN:

HET KENNISPLATFORM,

DE ORGANISATIE EN HET WERK

Het Wetenschapsforum

Kernactiviteit:

Binnen het Kennisplatform zorgt het Wetenschapsforum voor de correcte samenvatting en interpretatie van de wetenschappelijke informatie. Zij borgt daarmee de inhoudelijke kwaliteit van de Kennisplatformberichten. Tevens draagt het forum zorg voor het tijdig signaleren van wetenschappelijke ontwikkelingen via persoonlijke contacten en het nauwlettend volgen van media en congressen.

Bovendien zal het Wetenschapsforum expliciet signaleren indien zij van mening is dat er lacunes zijn in de kennis die nodig is om vragen vanuit de maatschappij of vanuit de deelnemers te beantwoorden.

De producten van het Wetenschapsforum zijn grofweg in drie clusters te verdelen:

- 1 Beantwoording van specifieke vragen binnengekomen via één of meerdere deelnemende organisaties;
- 2 Berichten over de maatschappelijke betekenis van specifiek onderzoek dat recent is verschenen;
- 3 Kennisberichten over gesignaleerde onderwerpen die maatschappelijk in de belangstelling staan. Een voorbeeld hiervan is: 'Elektrogevoeligheid'. Andere voorbeelden worden elders in dit jaarplan genoemd.

De leden en de voorzitter, prof. dr ir E. Lebret, van het Wetenschapsforum zijn door het Bestuur van het Kennisplatform benoemd voor de periode tot 31 december 2014. De leden komen uit de kring van de deelnemende organisaties en worden indien nodig aangevuld met andere onafhankelijke deskundigen van buiten. Het lidmaatschap van het forum en de werkwijze van het forum zijn in het procedureboek van het Kennisplatform EMV vastgelegd.

Het Wetenschapsforum zal in 2011 in het bijzonder aandacht besteden aan de eventuele aanpassing van de in onderdeel 2.1 genoemde kennisberichten in reactie op de door klankbordgroeporganisaties ingebrachte opmerkingen en suggesties. Een belangrijk aspect daarbij is hoe wetenschap en de onzekerheden daarin zo goed mogelijk kunnen worden verwoord. Ook zal het forum nadrukkelijk aandacht besteden aan de ontwikkeling binnen het ZonMw onderzoeksprogramma elektromagnetische velden en gezondheid.

In 2011 zal worden gestart met de verkenning van de mogelijkheden voor internationale samenwerking.

Verder zal vanuit de deelnemers ook capaciteit beschikbaar worden gesteld om de activiteiten van het platform te kunnen realiseren. Deze wordt vergoed door het Kennisplatform voor zover de activiteiten niet vallen binnen de reguliere activiteiten van de deelnemers. Het Wetenschapsforum zal in 2011 nadrukkelijk aandacht besteden aan de beïnvloeding van onderzoek door belangenorganisaties.

Verwacht wordt dat het forum in 2011 viermaal vergadert.

Het Communicatieforum

Kernactiviteit

Het Communicatieforum heeft binnen het Kennisplatform een centrale rol bij de signalering van maatschappelijke vragen die vervolgens centraal staan voor het bepalen van onderwerpen voor publicaties. De leden van het communicatieforum functioneren als schakel tussen het platform en de deelnemende organisaties en vormen een belangrijk klankbord bij de totstandkoming van de communicatiestrategie van het Kennisplatform.

Het forum zorgt tevens voor het begrijpelijk formuleren van de samenvattingen en standpunten in de kennisberichten. Het zorgt ervoor dat de samenvattingen en kennisberichten zo worden verwoord dat zij voor burgers begrijpelijk zijn.

Tevens zorgt het er ook voor dat de verwoording dusdanig is dat deelnemers of andere organisaties ze gemakkelijk en eenduidig in hun eigen communicatie richting hun doelgroepen kunnen gebruiken. Het forum zal in voorkomende gevallen geschikte communicatiemiddelen selecteren en ontwikkelen om bepaalde informatie of standpunten onder de aandacht te brengen.

Verder heeft het Communicatieforum de taak om er voor te zorgen dat het Kennisplatform zicht- en vindbaar is voor haar doelgroepen.

In 2011 zal het forum nadrukkelijk aandacht besteden aan de mogelijkheden om nieuwe media te gebruiken voor de communicatie van het Kennisplatform. Ook zal gewerkt worden aan het verder stimuleren van de bekendheid en kennisuitwisseling tussen de organisaties van het kennisplatform onderling maar ook tussen het kennisplatform en de klankbordgroeporganisaties of wetenschappers met een belangrijke maatschappelijke bijdrage. Het initiatief daartoe kan genomen worden door zowel het Kennisplatform als de Klankbordgroepdeelnemers of de betreffende wetenschappers.

Het Communicatieforum zal ook trainingen opzetten en aanbieden waarin medewerkers van de deelnemende organisaties kunnen leren op een constructieve en positieve manier om te gaan met meldingen van burgers, advisering aan directie en bestuur en het omgaan met maatschappelijke vragen en controverses.

De leden en de voorzitter van het Communicatieforum zijn door het Bestuur van het Kennisplatform benoemd voor de periode tot 31 december 2014. De leden komen uit de kring van de deelnemende organisaties en worden indien nodig aangevuld met andere onafhankelijke deskundigen van buiten. De voorzitter van het Communicatieforum is dr. F. Woudenberg van de GGD Amsterdam.

Afstemming kan ook regelmatig via e-mail of via de elektronische werkomgeving (virtual office) plaatsvinden en samenwerking zal daarmee intensiever zijn dan alleen gedurende de momenten van samenkomen.

Verder zal vanuit de deelnemers ook capaciteit beschikbaar worden gesteld om de activiteiten van het platform te kunnen realiseren. Deze wordt vergoed door het Kennisplatform voor zover de activiteiten niet vallen binnen de reguliere activiteiten van de deelnemers. Het lidmaatschap van het forum en de werkwijze van het forum zijn in het procedureboek van het Kennisplatform EMV vastgelegd.

Verwacht wordt dat het forum in 2011 viermaal vergadert.

Bestuursactiviteiten

Alle aan het platform deelnemende instellingen nemen ook deel aan het bestuur. Het bestuur wordt voorgezeten door de (door de Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu benoemde) onafhankelijk voorzitter: mr. dr. A.G.J. M. Rombouts, burgemeester van 's-Hertogenbosch. De leden van het bestuur zijn door de deelnemende organisaties voorgedragen en vervolgens benoemd door de Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu.

Met de verlenging van de financiering van het Kennisplatform is vanuit het Rijk de nadrukkelijke wens geuit om te verkennen of het model van het Kennisplatform ook succesvol op andere terreinen kan worden ingezet. In 2011 zal het bestuur op verzoek van de departementen van Infrastructuur & Milieu en Economische Zaken, Landbouw & Innovatie

in gesprek gaan over de toepasbaarheid van de kennisplatformfunctionaliteiten voor andere onderwerpen.

Ook is door het Rijk verzocht om te onderzoeken of er een mogelijkheid is om, indien aan de orde, het Kennisplatform na 2014 te continueren met andere financiering dan vanuit de rijksoverheid. De verkenning daarvan zal in 2011 worden gestart.

Verwacht wordt dat het bestuur in 2011 driemaal vergadert.

Het bestuur zal nadrukkelijk aanwezig zijn bij de Klankbordgroepbijeenkomsten. De voorzitter zit tevens de Klankbordgroepbijeenkomsten voor, neemt deel aan belangrijke bijeenkomsten van de fora en zal in voorkomende gevallen de media te woord staan.

Het platformbureau

Het platformbureau regelt de bedrijfsvoering, coördineert de totstandkoming van publicaties en doet de algemene communicatie, waaronder het beheer van de website. Medewerkers van de deelnemende organisaties kunnen tijdelijk worden toegevoegd aan het bureau. Daarbij wordt gebruik gemaakt van het doorschuifstelsel, waarbij vanuit de deelnemende organisaties een meer ervaren kracht beschikbaar wordt gesteld/gedetacheerd en zij zelf (tijdelijk) uitbreiding verzorgen. Dit is tevens in lijn met de Kennisplatformgedachte, waarbij kennis blijft bij de deelnemers en niet wordt gecentraliseerd bij het bureau.

Voor ad hoc vragen en de voorbereiding van berichten over onderwerpen kan de algemeen secretaris ook een beroep doen op de overige kennis en capaciteit van de deelnemende organisaties.

Het bureau zorgt ervoor dat foraleden snel worden geïnformeerd over publicaties, waaronder de Eerste indrukken over ontwikkelingen en onderzoek die vaak ook in de (landelijke) media aandacht krijgen. Het streven is om deze Eerste indrukken binnen 24 uur onder de aandacht te brengen van de deelnemende organisaties. Het bureau zal circa 20 'Eerste indrukken' opstellen in 2011.

De samenwerking met de Gezondheidsraad

Het Kennisplatform werkt nauw samen met de Gezondheidsraad. Het Kennisplatform EMV en de Gezondheidsraad hebben daartoe werkafspraken gemaakt.

De Gezondheidsraad is onafhankelijk en heeft een wettelijk verankerde adviestaak richting regering en parlement. De Gezondheidsraad kent een vaste Commissie Elektromagnetische Velden die ervaren is in het beoordelen van wetenschappelijke informatie. Het Kennisplatform overlegt waar het voor de goede en volledige maatschappelijke duiding nodig is met de Gezondheidsraad. Het platform kan daarbij, overeenkomstig afspraken met het Ministerie van Infrastructuur en Milieu, in reactie op nieuwe informatie of maatschappelijke vragen de raad verzoeken om duiding, advies of nadere toelichting.

Werkzaamheden

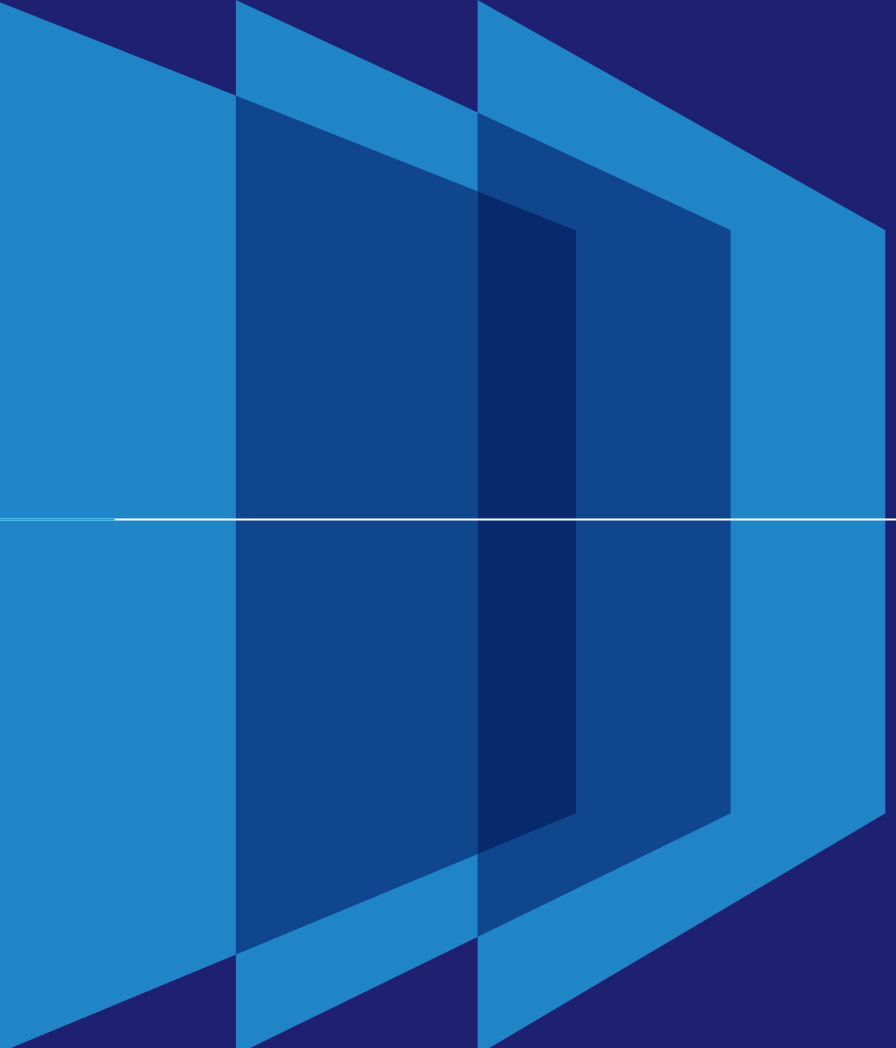
In de onderstaande tabellen zijn de belangrijkste voorgenomen werkzaamheden opgesomd die het Wetenschapsforum en het Communicatieforum uitvoeren in 2011. Een gedeelte van deze activiteiten zullen worden uitgevoerd door de ondersteunende secretarissen van de fora.

Het Wetenschapsforum

a	Maken van 2 a 3 berichten naar aanleiding van publicaties of onderwerpen op hoofdlijnen
b	Het aanpassen en actualiseren van Kennisberichten naar aanleiding van wetenschappelijke en maatschappelijke ontwikkelingen
c	Bijdragen aan 1 à 2 inhoudelijke bijeenkomsten rond onderwerpen
d	Schrijven van inhoudelijke bijdragen voor de website van het Kennisplatform
e	Wetenschappelijke bijdrage aan Kennisplatform aan Eerste indrukken van het Kennisplatform
f	Wetenschappelijke bijdrage leveren aan de klankbordgroepactiviteiten
g	Het bijdragen aan media-activiteiten

Het Communicatieforum

a	Communicatief schrijven/redigeren van 2 a 3 berichten naar aanleiding van publicaties of onderwerpen op hoofdlijnen
b	Het aanpassen en actualiseren van Kennisberichten naar aanleiding van wetenschappelijke en maatschappelijke ontwikkelingen
c	Schrijven/redigeren van teksten voor de website van het Kennisplatform
d	Ondersteuning schrijven/redigeren van de mediaberichten
e	Bijdragen aan media-activiteiten
f	Bijdrage leveren aan de klankbordgroepactiviteiten
g	(ondersteunen) Vertaling van de brede kennisberichten naar de specifieke doelgroepen. Vanuit KP aandacht voor de vorm van de kennisoverdracht.
h	(ondersteunen) Organiseren bijeenkomsten voor GGD medewerkers en andere eerstelijnsprofessionals
i	Het trainen van medewerkers van de deelnemende organisaties in het constructief en positief adviseren, behandelen van meldingen en omgaan met maatschappelijke vragen en controverses.
j	Het ontwikkelen van presentatie-onderdelen waarin informatie uit de kennisberichten wordt vertaald naar dia's voor algemeen gebruik.
k	Het ondersteunen van het actief uitdragen van de kennis uit het Kennisplatform.
l	Ondersteunen van voorlichtingen die door een van de deelnemende partijen worden georganiseerd

Activiteitkalender 2010				
2011	Activiteit	Datum	Tijd	Locatie
Januari	Wetenschapsforum	27 januari	10.00 - 12.30	Utrecht
Februari	Klankbordgroep	3 februari	10.00 - 16.30	's-Hertogenbosch
	Communicatieforum	17 februari	10.30 - 12.30	Utrecht
Maart	Bestuursvergadering	3 maart	10.00 - 12.00	's-Hertogenbosch
April	Wetenschapsforum	7 april	10.30 - 12.30	Utrecht
	Communicatieforum	21 april	10.30 - 12.30	Utrecht
Juni	Wetenschapsforum	9 juni	10.30 - 12.30	Utrecht
	Communicatieforum	23 juni	10.30 - 12.30	Utrecht
Juli	Bestuursvergadering	7 juli	10.00 - 12.00	's-Hertogenbosch
Oktober	Wetenschapsforum	6 oktober	10.30 - 12.30	Utrecht
	Communicatieforum	20 oktober	10.30 - 12.30	Utrecht
	Klankbordgroep	20 oktober	13.00 - 17.00	's-Hertogenbosch
November	Bestuursvergadering	3 november	10.00 - 12.00	's-Hertogenbosch
December	Wetenschapsforum	1 december	10.30 - 12.30	Utrecht
	Communicatieforum	15 december	10.30 - 12.30	Utrecht

Opmerking: De data zoals genoemd zijn in principe vastgesteld eind 2010. Voor elk van de activiteiten is één bijeenkomst meer gereserveerd dan dat er naar verwachting wordt gehouden. Dit omdat het moeilijk is om op een later tijdstip een extra bijeenkomst te beleggen.

BEGROTE FINANCIËLE

29

DEKKING JAARPLAN 2011

In het Instellingsbesluit is bepaald dat het Kennisplatform jaarlijks aan de Staatsecretaris van het Ministerie van Infrastructuur en Milieu ter beoordeling voorlegt zowel het jaarplan als een begroting van inkomsten en uitgaven.

Hieronder wordt op hoofdlijnen de begrote financiële dekking van het Jaarplan 2011 toegelicht.

Het samenwerkingsverband Kennisplatform EMV wordt ondersteund door een klein bureau. In 2011 bestaat het Bureau uit een Algemeen Secretaris (0,9 fte) en een secretariële ondersteuning (0,5 fte). Het Kennisplatformbureau is gehuisvest bij en wordt facilitair ondersteund door het RIVM te Bilthoven. Onder het begrip ondersteuning wordt mede verstaan het ter beschikking stellen van personeel voor het bureau. Daartoe brengt het RIVM in rekening kosten voor capaciteit, huisvesting en materiële zaken.

In 2011 wordt het Kennisplatformbureau inhoudelijk ondersteund bij de activiteiten van zowel het Wetenschapsforum als het Communicatieforum. De capaciteitsbehoefte is geschat op 0,3 fte voor het

Communicatieforum en 0,3 fte voor het Wetenschapsforum. De toegevoegde capaciteit wordt ter beschikking gesteld door de aan het Kennisplatform deelnemende organisaties, die de daartoe gemaakte kosten vergoed krijgen van het Kennisplatform.

Voor de activiteiten van het Kennisplatform en in het bijzonder de fora worden regelingen getroffen met de aan het Kennisplatform deelnemende organisaties.

De Basisregeling Deelnemers

In artikel 8, derde lid, sub 1 van het Instellingsbesluit is bepaald dat, voor de inhoudelijke ondersteuning van het Kennisplatform, regelingen worden getroffen met de deelnemende instellingen voor beschikbaarheid, voor het beantwoorden van toonbankvragen, het (mede) voorbereiden van berichten, en voor deelname aan inhoudelijke werkgroepvergaderingen (verder te noemen: de Basisregeling). Vergoedingen vinden plaats op basis van nacalculatie.

In reactie op belangwekkende publicaties of belangrijke nieuwe technische of maatschappelijke ontwikkelingen op het terrein van EMV en gezondheid worden berichten opgesteld door het Kennisplatform. Om in voorkomende situaties snel te kunnen reageren, worden regelingen getroffen voor het opstellen van conceptbeoordelingen. De conceptbeoordelingen worden vervolgens besproken in de fora en vastgesteld door het bestuur. Verwacht wordt dat er 2 à 3 beoordelingen van afzonderlijke publicaties of onderwerpen op hoofdlijnen worden uitgebracht in 2011.

Activiteiten in reactie op maatschappelijke signalen

In reactie op de maatschappelijke signalen, zoals gerapporteerd door de deelnemende organisaties en de leden van de Klankbordgroep EMV, stelt het bestuur halfjaarlijks de prioritaire onderwerpen van het Kennisplatform vast.

In reactie op de prioriteitsstelling zal het Kennisplatform rond die onderwerpen zorgen voor een actueel overzicht van de beschikbare wetenschappelijke informatie door het opstellen van kennisberichten. Rond de prioriteitsonderwerpen worden communicatieactiviteiten georganiseerd in samenwerking met de doelgroep.

Voor organisatiekosten van Klankbordgroep EMV, bijeenkomsten, vergaderingen en publicaties is een stelpost van 25.000 K€ opgenomen.

Ter ondersteuning van de activiteiten onderhoudt het Kennisplatform een elektronische werkomgeving en een eenvoudige, publiek toegankelijke website, die enerzijds de werkprocessen faciliteren en anderzijds de beschikbare kennis helpen ontsluiten. Voor het onderhouden van het inhoudelijke kennis- en afstemmingsnetwerk is het belangrijk dat (internationale) bijeenkomsten worden bezocht. Dit valt binnen de reguliere taken van de deelnemende kennisinstellingen. Hiervoor is geen reisbudget opgenomen.

Realisatie

Op 19 november 2009 is het jaarplan 2010 vastgesteld. Daarin is de begroting voor 2010 opgenomen zoals weergegeven in tabel pagina 34. Ten aanzien van de ingediende begroting 2010 ligt de realisatie over 2010 op 1.185 K€ (99 %).

Financiële bijdrage van het Ministerie van Infrastructuur en Milieu

Het Ministerie van Infrastructuur en Milieu heeft voor de periode tot 31 december 2014 in totaal 2,6 M€ subsidie verleend voor de activiteiten van het Kennisplatform EMV. De subsidie is verleend naar aanleiding van een onderbouwing dat jaarlijks een minimum van 650 K€ benodigd is voor continuering van de Kennisplatformactiviteiten. De in het Jaarplan 2011 beschreven activiteiten kunnen in essentie binnen een jaardeel van de ter beschikking gestelde financiële middelen worden uitgevoerd.

Jaarplan deel	Begrote dekking (in euro's)	
	2011	2010
Bureau		
- Capaciteit en Huisvesting	190.000	205.000
- Materiële kosten Bureau	15.000	25.000
Ondersteuning Wetenschapsforum	115.000	170.000
Ondersteuning Communicatieforum	44.000	90.000
Voorzitter vergoeding plus onkosten	23.000	23.000
Organisatiekosten klankbordgroep EMV, conferenties vergaderingen publicaties	25.000	80.000
Reisbudget	0	10.000
Basisregeling deelname platform activiteiten, toonbankvragen, voorbereiding berichten	205.000	461.000
Onderhoud Elektronische werkomgeving en website	33.000	30.000
Evaluatie Kennisplatform 2010	0	10.000
Gezondheidsraad	0	95.000
Totaal	650.000	1.199.000

Colofon

Het Kennisplatform Elektromagnetische Velden en Gezondheid is een samenwerkingsverband van RIVM, TNO, KEMA, Agentschap Telecom, de GGD'en en ZonMw.

Uitgave:

Kennisplatform Elektromagnetische Velden en Gezondheid

Tekst:

Bureau Kennisplatform Elektromagnetische Velden en Gezondheid

Vormgeving:

RIVM

Bilthoven, augustus 2011

Aan deze publicatie kunnen geen rechten worden ontleend.

www.kennisplatform.nl

